

อากาศร้อน เปลี่ยนวงจรชีวิต ยุง

GR Data

สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง... อากาศร้อนในตอนกลางวัน สลับกับความชื้นจากฝนกลายเป็นปัจจัยเร่งทำให้ยุงมีอายุยืนยาวมากขึ้น โดยเฉพาะยุงลายที่เป็นภาชนะนำโรคให้เลือดออก

สุพัตรา ทองรุ่งเกียรติ ภาควิชา กัญญาวิทยาการแพทย์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดลอธิบายว่า สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ในเวลานี้มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยปกติการระบาดของโรคไข้เลือดออกจะเกิดในช่วงฤดูฝน แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีผู้ป่วยเกิดขึ้นทั้งปี เหตุผลเพราะมีแหล่งเพาะพันธุ์เพิ่มขึ้น เพราะยุงลายสามารถเพาะพันธุ์ได้ในน้ำสะอาดในพื้นที่ที่มีภาชนะรับน้ำอย่างแจกัน จานรองกระถางต้นไม้ ขวดน้ำ ซึ่งยังคงเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่ดีของยุงลาย ทั้งในบ้านและนอกบ้าน

“แหล่งเพาะพันธุ์ยุงที่มากขึ้น ประกอบกับฤดูฝน ทำให้อากาศชื้นเป็นปัจจัยเร่งให้ยุงมีอายุยืนยาวกว่าในฤดูร้อนที่ยุงมีอายุอยู่ได้แค่ 15 วัน แต่ฤดูฝนยุงอายุยืนได้ถึง 30 วัน แต่ที่

น่าสังเกตคือเชื้อในตัวยุงสามารถเจริญเติบโตได้ดีในอุณหภูมิ 32 องศาเซลเซียส ระยะการแพร่เชื้อจาก 7 วัน เป็น 14 วัน ซึ่งสภาวะแวดล้อมที่กลางวันร้อนและกลางคืนฝนตกจะเอื้อต่อการระบาดของโรคเพิ่มขึ้น”

เธอบอกอีกว่า ยุงลายมีความสามารถในการแพร่เชื้อต่อเนื่อง หลังจากได้รับเชื้อจากผู้ป่วย โดยเชื้อจะเข้าไปอยู่บริเวณต่อมน้ำลายยุงราว 7-10 วัน และพร้อมที่จะปล่อยเชื้อให้เลือดออกให้กับคนต่อไป แม้ยังไม่ทันว่ายุงลายจะดูดเลือด แต่เชื้อจะถูกปล่อยออกมาพร้อมกับน้ำลายยุงทำให้เกิดการติดเชื้อขึ้น โดยยุง 1 ตัว มีโอกาสแพร่เชื้อให้คนถึง 5-6 คน จึงมีโอกาสจะติดเชือบ้านเพิ่มขึ้นด้วย

“ยุงที่มีเลือดเต็มท้องถึงเวลาที่ต้องวางไข่ ใช้เวลา 1-2 วันจากนั้นก็ออกกินเลือดต่อ ถ้ายุงมีเชื้อกินเลือดก็ครั้งก็จะถ่ายทอดเชื้อให้เท่านั้นคน” นักวิจัย ย้ำว่า หากควบคุมและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายให้ได้ก่อนฤดูฝน จะช่วยยับยั้งการระบาดของโรคไข้เลือดออกได้แน่นอน

อย่างไรก็ตาม ไข้เลือดออกในมุมมองของนักวิจัยไม่ใช่โรคที่น่ากลัว เมื่อเทียบกับโรคมาลาเรียที่โอกาสเสียชีวิตสูงกว่าและอัตราการเสียชีวิตจากโรคไข้เลือดออกยังมีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับโรคอื่น เนื่องจากการตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยทำได้ดีขึ้น

สุพัตรา ทองรุ่งเกียรติ

สุพัตรา บอกว่า การรักษาโรคไข้เลือดออก ในปัจจุบันทำได้ขึ้นแค่บอกอาการก็รู้ได้โดยไม่ต้องตรวจเจอเชื้อแต่สาเหตุที่ทำให้เสียชีวิตส่วนใหญ่เกิดจากการระงับไข้ไม่ไปโรงพยาบาล ปล่อยให้ไข้ขึ้นสูงจนเกิดอาการช็อค และเสียชีวิต ซึ่งภูมิคุ้มกันของแต่ละคนไม่เหมือนกัน

“ในผู้ป่วยที่มีอายุมากอาการของโรคจะรุนแรงมากกว่าคนทั่วไป อีกทั้งไข้เลือดออกมี 4 สายพันธุ์ ถ้าคนเคยได้รับเชื้อไข้เลือดชนิดที่ 1 ไปแล้ว จะเกิด ภูมิคุ้มกันเฉพาะเชื้อ แต่ถ้า

ยุง 1 ตัว แพร่เชื้อให้คนถึง 5-6 คน มีโอกาสติดเชื้อในบ้านเพิ่ม

uw.ปรีสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์

ได้รับชนิดที่ 2 ซ้ำ จะเป็นการกระตุ้นให้อาการรุนแรงขึ้น ซึ่งเชื่อว่าเป็นสาเหตุที่พบในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงและเสียชีวิตในที่สุด"

ขณะนี้ภาควิชาเวชศาสตร์เขตร้อน อยู่ระหว่างเก็บรวบรวมตัวอย่างยุงแต่ละชนิด ทั้งยุงลาย พาหะไข่เลือดออก ยุงก้นปล่อง พาหะของโรคมาลาเรีย เพื่อศึกษาพฤติกรรมของยุงแต่ละชนิด และวิจัยเพื่อหาคำตอบให้กับข้อสงสัยว่า ยุงมีชีวิตรอดได้นานขึ้นจริงหรือไม่ รวมถึงไข่ของยุงที่ติดเชื้อไข้เลือดออกมีความสามารถในการแพร่เชื้อต่อได้หรือไม่

และในกระบวนการทดลองยุง ที่เพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการจำนวนหนึ่ง ถูกเตรียมไว้เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ ยาฆ่าแมลง หลังจากพบว่ายุงในหลายพื้นที่ ดื้อต่อยาฆ่าแมลงมากขึ้น

นพ.ปรีสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์ หัวหน้าภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ปรึกษาสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งติดตามการ

การเปลี่ยนแปลง
สภาพอากาศ
ยังทำให้
โรคระบาด
ทวีความรุนแรง
เชื้อไข้เลือดออก
ก็พัฒนาตัวเอง
ให้ทนต่อ
สภาพอากาศ
มากขึ้น

uw.ปรีสิทธิ์

ระบาดของโรคติดเชื้อมีในประเทศไทยยอมรับว่า การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อภัยธรรมชาติเท่านั้น สิ่งที่เห็นได้ชัด คือการที่โรคระบาดได้ทวีความรุนแรง จากเชื้อไวรัสหลายชนิดไม่เคยถูกค้นพบมาก่อน และถูกขนานนามว่าเป็น "โรคอุบัติใหม่"

ขณะเดียวกันเชื้อไข้เลือดออกก็พัฒนาตัวเองให้ทนต่อสภาพอากาศมากขึ้น โดยพบว่าในปีนี้มีผู้ติดเชื้อไข้เลือดออกมากถึง 1 แสนราย และคนไทยเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 100 คน การปรับตัวของเชื้อไวรัสเดงกีเชื้อที่เป็นต้นเหตุไข้เลือดออก ที่พบมากถึง 4 สายพันธุ์ ทำให้เชื้อไข้เลือดออกถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มโรคที่วงการแพทย์จับตามอง ไม่ต่างจากโรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ โรคซาร์ และไวรัสเมอร์ส ที่พบการระบาดรุนแรงมากขึ้น

"อุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของเมืองที่ขยายตัว การเดินทางไร้พรมแดน กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้เชื้อโรคแพร่ระบาดออกไปอย่างรวดเร็ว และมีเชื้อโรคชนิดใหม่ที่ทวีความรุนแรงขึ้น"

เขابอกถึงความกังวลว่า การป้องกัน ยังเป็นไปอย่างยากลำบากเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเชื้อไวรัส ที่ปรับตัวรอดในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยค้นพบไวรัสสายพันธุ์ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้การป้องกันและรักษาโรคจากไวรัสเป็นเรื่องยาก เช่น ปัจจุบันยังไม่มียาป้องกันไวรัสเดงกี และยาที่มีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อไข้เลือดออก แม้จะมีความพยายามในการพัฒนามากกว่า 30 ปี

อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญโรคไข้เลือดออก บอกว่า ที่ผ่านมามีความพยายามในการพัฒนาวัคซีนป้องกันเชื้อเดงกี ทั้ง 4 สายพันธุ์ มาอย่างต่อเนื่อง

กรุงเทพธุรกิจ

Krungthep Turakij
Circulation: 200,000
Ad Rate: 2,400

Section: GR/-

วันที่: พุธที่ 24 ธันวาคม 2558

ปีที่: 5

ฉบับที่: 55

หน้า: 3(บนขวา)

Col.Inch: 99.32

Ad Value: 238,368

PRValue (x3): 715,104

คลิป: สีสี่

คอลัมน์: GR Data: อากาศร้อน เปลี่ยนวงจรชีวิตยูง

จนกระทั่งได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เชื้อต้นแบบ
ถูกส่งไปทดสอบในสัตว์ทดลองที่ประเทศญี่ปุ่น และ
เตรียมวิจัยต่อในคน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ และ
ความปลอดภัย

“ความพยายามในการพัฒนาวัคซีนไข้เลือดออก
เกิดขึ้นต่อเนื่อง ในหลายสถาบัน เพื่อหาทางป้องกัน
โรคที่ยังไม่มียารักษา แม้ขั้นตอนการพัฒนาวัคซีน
จะไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายก็ตาม” G